

42. Quæstio 5. An virtutes cardinales maneat in patriâ, aut evacuentur? De quò, *hic q. 1. & 2.*
43. Quæstio 6. Quid sit virtus, quicque illius actus? De quò, *tom. 2. dist. 27. q. 1.*
44. Quæstio 7. An dentur virtutes infusæ, & qua certitudine constet? De quò, *tom. 2. dist. 27. q. 2.*
45. Quæstio 8. Quodnam sit obiectum, subiectumque virtutum infusarum? De quò, *tom. 2. dist. 27. q. 3.*
46. Quæstio 9. An, & quomodo virtutes acquisitæ distinguantur ab infusis? De quò, *tom. 2. dist. 27. q. 1. & 2.*
47. Quæstio 10. An virtutes propriæ, & directè contrariantur vitiis, sintque connaturales? De quò, *tom. 2. dist. 27. q. 4.*
48. Quæstio 11. An virtutes morales infusæ sint tota ratio agendi actus supernos? De quò, *tom. 1. dist. 17. q. 1.*
49. Quæstio 12. An præter iustitiam, fortitudinem, prudentiam, temperantiam, aliæ sint principales assignandæ virtutes? De quò, *hic q. 1. & 2.*
50. Quæstio 13. An Christus Dominus habuerit cardinales virtutes? De quò, *hic dist. 34. q. 2.*
51. Quæstio 14. Quid sit iustitia: Quid fortitudo: Quid prudentia: Quid demùm temperantia? De quò, *hic q. 1. & 2.*
52. Quæstio 15. An virtutes cardinales eisdem in patriâ, ac in via usus habebunt? De quò, *hic q. 1. & 2.*

DE

DE SEPTEM DONIS SPIRITUS Sancti.

DISTINCTIONIS VIGESIMÆ QUARTÆ SYNOPSIS.

*In Christo patriæ castum nituisse timorem,
Flaminis ut sacri cætera dona, reor.*

Sic incipit: *Nunc de septem donis.*

Sic terminat: *Ut prædictum est.*

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illa egit Magister de virtutibus cardinalibus; sed in præsentī determinat de septem Spiritus Sancti donis: ergo satis perbellè hæc consonant distinctiones.

2. Consequentia probatur: Spiritus Sancti dona haud dubiè arbitrantur virtutes; sed Magister in superioribus distinctionibus tam de theologicis, quàm de cardinalibus, sive politicis egit virtutibus: ergo dùm in præsentī determinat de donis Spiritus Sancti, quæ inter virtutes iure optimo recensentur, rectè processisse videtur.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum prima declarat Magister, septem Spiritus Sancti dona, quæ à virtutibus haud dissident, in Christo Domino fuisse. In secunda verò, quotuplex sit timor, & an una cum charitate maneat, argutè discutit, & inconcussè resolvit. In tertia autem, & ultima decernit parte, quomodo donum timoris, secundùm usum patriæ, cohæreat in Christo Domino cum quovis alio timore.

4. **PRO PRIMÆ** igitur distinctio partis uberiori captu, prima statuitur conclusio: *Septem Spiritus Sancti dona, quæ à virtutibus non distinguuntur, reverà in Christo Domino extitere, & in patria non sunt destituta.* Pro cuius perspicuâ efficacique probatione, triplicem quæstionem hîc suggerit Magister, ut earum affectatâ resolutione, supra omnem probabilitatem asserti veritas magis emineat.

5. Inquirat primò Magister: *An septem Spiritus Sancti dona sint vir-*

virtutes? Secundò: *An omnia, aut saltem dona aliqua maneant cum beatis in patria?* Tertio: *Utrum in Christo Domino hæc septem Spiritus Sancti fuerint dona?* Primum, & secundum quæsitum attentè resolvit affirmativè Magister, videlicet, ea septem Spiritus Sancti dona esse virtutes, & in patria, nedùm desitura non fore, sed imòpotiùs in Angelis, hominibusque beatis affluentissimè morari debere.

6. Quod sic digitis metitur Magister una cum Divo Ambrosio lib. 1. de Spirit. SS. cap. 20. scribente: *Civitas Dei illa Hierusalem cœlestis, non meatu alicuius fluvii terrestris abluitur, sed ex vita fonte procedens Spiritus Sancti, cuius nos brevi satiamur haustu, in illis cœlestibus Spiritibus redundantius videtur effluere, pleno fervens septem virtutum spiritualium meatu: ergo non solum septem Spiritus Sancti dona virtutes recensentur, verùm ea in cœlestibus spiritibus redundantius, quàm in nobis effluere videntur.*

7. Sed dices primò: Fortitudinis donum ad nihil in patria deservire videtur: igitur non omnia Spiritus Sancti dona manent cum beatis in patria. Antecedens probatur: Donum fortitudinis solum confertur hominibus pro periculis molestisque perferendis; sed in beatitudinis superna fede, nulla pericula, sive molestiæ in Cœlites invadere possunt: igitur fortitudinis donum nullum appositum in patria fortiri videtur effectum; sed ex eo quòd nullum in patria sortiaetur effectum, in casum ibi à Magistro locatur: ergo.

8. Respondetur cum Magistro negando antecedens, & probationis Consequentiam. Nam quemadmodum in superiori distinctione dicebamus de fortitudinis cardinali virtute, quòd manet in patria, quanvis actu, & usu excellentiori, quo fruitur in via; ita de fortitudinis dono pari gressu est tenendum, ipsum manere in beatis, diverso tamen usu, & actu perfectiori, quomodò viget in via; sicque per illud Cœlites fortiter, & inseparabiliter Deo adherere videntur, quin reverà possit dici, ipsum in vanum abire.

9. Dices secundò: Ubi summa adest impassibilitas, ibi nulla invenitur compassio; sed pietatis donum solitariè est datum in proximi compassionem, ut ex ipsius definitione claret: ergo cum beati summa impassibilitate polleant, omni compassione erunt expertes in patria: igitur pietatis donum non poterit ibi morari.

10. Respondetur negando Minorem, & Consequentiam. Quia in pietatis dono duo experiuntur munera propria. Primum, patientis compassio. Secundum, affectus quidam clementiæ erga omnem hominem gerentem imaginem Dei. Donum igitur pietatis, secundum pri-

primum effectum, reperitur in viâ, non in patriâ, ut benè probat instantia, at, juxta secundum effectum invenitur in patriâ, simulque in viâ, quòd reverà sufficit, ut præfatum donum ibi moretur, & à beatis haud abstergetur.

11. Ad tertiam quæstionem similiter respondet affirmativè Magister, nempe, septem illa Spiritus Sancti dona in Christo Domino fuisse, & probat ex illo famigerato, etsi vulgato Isaiæ loco cap. 11. dicente: *Et requiescet super eum Spiritus Domini; Spiritus sapientia, & intellectus; Spiritus consilii, & fortitudinis; Spiritus scientia, & pietatis; & replevit eum Spiritus timoris Domini;* sed hîc expressè enumerat Isaias septem Spiritus Sancti dona, suoque vaticinio firmat, ea requievissè in Christo Domino: ergo.

12. Unde observandum venit cum Magistro in litterâ circa præfatum Isaiæ auctoritatem, quòd si in eâ toties ingeminetur vox illa *Spiritus*, non idè est, quia plures sint Spiritus Sancti in divinâ naturâ, cum unus tantummodò sit Dei Spiritus, suæ libertatis arbiter, omnia pro nutu voluntatis dividens singulis; sed ad præcisè designandum multiplicem esse in nobis unius Spiritus Sancti effectum.

13. Sed oppones primò Venerabilem Bedam in textûs litterâ affirmantem, septem illa Spiritus Sancti dona, non omnia manere in patriâ. En ejus verba: *Omnis timor cessabit in futuro; Caritas verò nunquam excidet:* ergo si omnis timor Domini cessabit in futuro, & timor est unum ex septem Spiritus Sancti donis, jam non omnia Spiritus Sancti dona erunt in patriâ.

14. Secundò etiam Augustinum oppones super Psal. 5. dicentem: *Timor Domini sanctus est, magnum præsidium proficientibus ad salutem, sed pervenientibus foras mittitur. Non enim timent jam amicum, cum scilicet ad id, quod repromissum est, perducti fuerint:* ergo timor Domini non erit in futuro; ac proinde nec ullum ex septem Spiritus Sancti donis modò viget in Angelis, nec in animabus sanctis.

15. Ad utramque, tum Augustini, tum Bedæ, indiscriminatim respondet auctoritatem Magister, quòd septem illa dona Spiritus Sancti, & in Angelis modò sunt, & in animabus sanctis foeliciter viventibus, & in nobis erunt in futuro; sed non omnia illos habebunt usus, sive munia illa, quæ nunc vigent in viatorum imperfectissimo statu. In hoc etenim sensu sunt expendendæ Sanctorum Patrum auctoritates, quæ oppositum sonare videntur.

16. Et, ut omnis dubitatio seria procul pellatur, expendit Magister tria munera, quæ timoris dono passim adscribuntur, valetque

in nobis causare, & de quo præcipuum potest exoriri jurgium. Primò ergò filialis timor efficit timere, ne offendamus Deum, quem diligimus. Secundò, ne ab eo separemur. Tertiò, facit nos ipsum revereri. Quantum igitur ad duo priora munia, non manebit donum timoris in patriâ, sed solum quantum ad tertium, quia ibi faciet nos revereri, quandò non timebimus separari à Deo, vel ipsum offendere; cum talis reverentia nihil aliud sit, quam mixta cum subjectione dilectio, quæ summæ perfectioni in futuro maximè adhærebit.

17. Uteriùs subdit Magister in litterâ, nonnullos asservisse, timoris donum solum secundum effectum, & non secundum habitum esse in Christo Domino, Angelis, animabusque sanctis in patriâ. Cui tamen singulari opinandi modo album calculum non adjicit Magister.

18. Sed oppones primò illud I. Joann. cap. 14. *Affectus timoris pœnam habet*; sed in Christo Domino, Angelis, animabusque jam in æternâ felicitate locatis, nulla est affectio pœnalis: ergo quia in his nullus est timor quantum ad affectum, & habitum, sed solum quantum ad effectum.

19. Respondetur primò ex Magistri doctrinâ negando Consequentiam, instantiamque retorquendo. Quia, cum quodlibet donum quantum ad sui essentiam sit excellentius, quam quoad suum effectum; si in Christo Domino, Angelis, animabusque in Cœlo quiescentibus elucet donum timoris Domini quantum ad effectum potiori jure poterat eminere in ipsis quantum ad affectum, & habitum.

20. Respondetur secundò: Quòd in timore duplex affectus, totidemque effectus meditatur à nobis. Primus affectus consistit in separatione mentis à malo. Secundus verò stat in semotione à summo arduo. Similiter primi timoris effectus est malum respuere. Secundi autem timoris effectus est facere Deo subiacere ipsique obedire. Unde, etsi geminus ascribatur affectus commorantibus in patriâ; unus tamen eorum effectuum illis tribuitur, scilicet, facere Deo subiacere, ipsique obedire.

21. Oppones secundò in nuper adductam Isaiæ autoritatem: *Equè benè fuit Christus Dominus plenus dono timoris Domini, ac aliis Spiritus Sancti donis; sed solo timoris dono dicitur fuisse Christum Dominum repletum, & non aliis, juxta illud Isaiæ: Et replebit eum Spiritus timoris Domini*: igitur incongruè dividuntur Spiritus Sancti dona, eaque per Isaiam Christo Domino accommodari videntur

Ref.

22. Respondetur, Isaiam rectè dona Spiritus Sancti distribuissè, illaque Christo Domino accommodasse. Quia, cum timoris donum cujusdam imperfectionis videatur esse, & ne aliquis dubitaret, illud in Christo Domino perfectè non habitasse, ibi verbum *replebit* potius apposuit Isaias, quam circa aliud donum. Vel quia dona præsertim Christo Domino fuerunt exhibita, ut perfectè disponeretur ad patiendum sustinendumque humilitatem passionis. Ut ergò ostenderetur veritas humilitatis Christi Domini, subjunxit Isaias, eum fuisse repletum spiritu timoris, quia timor inter cuncta dona maximè ad humilitatem confert. Et hæc de primâ distinctionis parte sufficient.

23. PRO SECUNDÆ verò distinctionis partis enucleatione, secunda præfigitur conclusio: *Etsi timor variis usurpetur modis, tamen discriminatim acceptus, à charitatis consortio non arcetur*. Quam solum tentat probare Magister ex morosâ timoris calculatione, ipsiusque refusâ explanatione, etsi quamplura alia in hujus partis progressu interferere videatur.

24. Primus ergò timor est mundanus, sive humanus, quo timeamus pati pericula carnis, vel perdere bona mundi. Hic etenim timor est malus, qui in primò gradu cum mundo deseritur, & quem Dominus prohibet in Evangelio apud Lucam 12. & Matthæum cap. 10. dicens: *Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: Sed potius timete eum, qui potest & animam, & corpus perdere in gehennam.*

25. Secundus dicitur timor servilis, quo quis timet pœnas, & à peccatis se cohibet timore gehennæ. Et licet hic timor sit bonus, & utilis, tamen non est sufficiens ad vitam æternam assequendam. Sic de habente hunc timorem Augustinus super Psalm. 127. affatur: *Non timeat, ne perdat amplexus pulcherrimi sponsi, sed timeat ne mittatur in gehennam.*

26. Tertius est timor initialis, quo quis jam amare incipit quod durum videbatur, sive quo timeamus peccare, partim timore gehennæ, & partim timore patriæ. Hic timor haud dubiè cum charitate cohæret, quæ servilem timorem propellit.

27. Quartus dicitur timor castus, & filialis, seu amicabile, qui de amore procedit, quo, ne dilectum aliquomodo offendamus, & ab eo separemur, quis timet. Et iste permanet in sæculum sæculi, cum per omnes gradus sit fidus assiduusque comes.

28. His sic perpensis, subdit Magister in litterâ, Venerabilem

Oo

Be.

Bedam duntaxat geminum distinxisse timorem, quippè, servilem, & castum, quia sub servili initialem intellexit, & mundanum, sive humanum prætermisit: igitur quatuor extant timoris genera, quamvis Beda pauciora distinguat.

29. Similiter Divus Augustinus servilem, & castum timorem apertè discernit; castum, qui cum charitate cohæret, & servilem, qui charitati non adhæret, dum locum illum Apostoli ad Romanos, cap. 8. *Non enim accepistis Spiritum servitutis iterum in timore, &c.* expendens, ait: *Duo hic timores insinuantur, unus, qui est in perfectâ charitate, scilicet timor castus; alter, qui non est in charitate, scilicet servilis.*

30. Unde subinfert Magister, quod etsi timor servilis cum charitate non sit, tamen præparat locum charitati, eique cedit; quia nisi timor prius occuparet mentem, non esset unde intraret charitas, quâ tamen accedente, timor expellitur, & foras mittitur, ut in simili de setâ, & filo apparet, quod exeunte setâ filum intrat acum.

31. Id totum ad unguem tradidit Augustinus tract. 9. in Joannem, dicens: *Timor servilis quasi locum præparat charitati. Cum autem cœperit charitas habitare, pellitur timor, qui ei præparavit locum. Quantum enim illa crescit, ille decrescit; & quantum illa fit interior, timor pellitur foras. Major charitas, minor timor; minor charitas, major timor: ergo quia etsi timor servilis cum charitate cohærere non possit, ei tamen locum præparat, ipsique cedit.*

32. Caterùm, pro uberiori timoris captu sic disertè dubitat Magister in litterâ. Divus Joannes in suâ primâ Canonicâ Epistolâ, cap. 4. scribit: *Timor non est in charitate; sed perfectâ charitas foras mittit timorem.* Regius verò Psalter Psal. 18. ait: *Timor Domini sanctus permanet in sæculum sæculi;* igitur apertam inter ipsos contradictionem versari, non incongruè deducimus; nec de eorum concordiam non ab re dubitamus.

33. Respondet tamen Magister, omnem ab his sacræ paginæ locis hæsitacionem abstergendo, eaque in unum aptè conciliando sensum. Duplex enim, modò ad intentum, est timor. Unus castus, alter servilis. Castus cohæret cum charitate, & manet in patriâ, sive in sæculum sæculi, & de hoc affatur David in Psalmis. Servilis autem charitati non adhæret, & de hoc in sua Canonicâ alloquitur Joannes. Unde in his Regius Vates non se dat obvium Joanni.

34. Quod duplici ratione, ex utriusque timoris descriptione decerptâ, probat Magister. Sic prima proponitur: *Timor servilis est*

est ille, quo quis propter pœnam timet Deum, sive à peccato se cohibet ad pœnam vitandam; sed qui propter pœnam timet Deum, sive à peccato se cohibet ad pœnam vitandam, ipsum non amat: igitur timor servilis cum charitate non cohæret.

35. Secunda sic perficitur ratio: Timor castus, filialis, seu amicabile dicitur, qui de amore procedit, quo, ne dilectum aliquomodò offendat, & ab eo separetur, quis timet; sed ita Deum timere, est ipsum Deum amare: igitur timor castus, seu amicabile jure optimo charitati adhæret.

36. Quorum etiam distinctio comprobari potest à simili de muliere unâ adulterium devitante, ne à viro suo deprehendatur, puniaturque. Et alterâ timente adulterium committere, ne à viro, quem intimè amat, deseratur; sed dum hæc à nobis attentè in animo meditantur, clarè percipimus, quis sit timor castus, quis servilis, & qualiter differant: ergo.

37. Tandem confert Magister timorem initialem cum casto, & servili, & servilem initialemque adinvicem. Timor initialis medium tenet inter castum, & servilem, aliquid de ambobus participans; quia peccare cavet partim horrore pœnæ, & partim amore justitiæ, quæ etiam potest esse inchoata, quanvis non valeat esse in charitate perfectâ.

38. Rursus sic vicissim timorem servilem, & initialem comparat Magister. Uterque enim est initium sapientiæ, hoc tamen explorato discrimine, quod servilis timor præparat locum sapientiæ, & ducit ad sapientiam, sed tamen non moratur cum eâ, imò foras exit. Initialis verò etiam dicitur initium sapientiæ, quia eam inducit, manetque cum charitate imperfectâ, sive inchoatâ sapientiâ, quem cum quis habere exorditur, sapientiam, & charitatem habere incipit, quæ ipsum foras emittit, eò quod tunc non habeat comitem anxietatemque pœnæ.

39. Oppones primò: Magister in hac doni timoris divisione palam se dat in obvium: igitur præsentem distinctionem non perfecit exactè. Antecedens probatur: Primò enim Magister, quatuor esse timores sustinet in litterâ his verbis: *Sciendum est quatuor esse timores, &c.* sed postmodum subjungit quinque, hæc verborum serie: *Scilicet mundanum, sive humanum, servilem, initialem, castum, vel filialem, sive amicabilem:* igitur in hujus distinctionis elucubratione, apertè Magister gravi involuitur contradictione.

40. Respondetur communiter pro Magistro, quod nullatenus